

Розкриваються реалізовані та в стадії реалізації інноваційні ідеї та досягнення освіти Полтавщини, здобутки окремих відділів освіти і навчальних закладів за критеріями «Які в освіті області є інновації», «Що змінилося в освіті області за останній рік», «Що напрацьовано в області для поширення в Україні», «Стратегічні завдання освіти області», «Найуспішніші учні та вчителі-лідери області». Наводяться статистичні дані про систему освіти Полтавщини станом на 2010 р.

Раскрыты реализованные и в стадии реализации инновационные идеи и достижения образования Полтавщины, наработки отдельных отделов образования и учебных заведений по критериям «Какие в образовании области есть инновации», «Что изменилось в образовании области за последний год», «Что наработано в области для распространения в Украине», «Стратегические задания образования области», «Самые успешные ученики и учителя-лидеры области». Приведены статистические данные о системе образования Полтавской области по состоянию на 2010 г.

The paper tells about the implemented and under implementation innovative ideas and achievements of education of Poltava region in general and achievements of some district education departments and schools in items "What innovations are there in the education of Poltava region", "What has been changed in the education of Poltava region over the last year", "What results could be proposed for sharing over Ukraine", "Strategic aims of education in Poltava region", "The most successful students and leading teachers of Poltava region". Some statistics about education system of Poltava region in 2010 are given, too.

УДК 37.091.39

НОВІ ГОРИЗОНТИ ОСВІТИ УКРАЇНИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

І. ЯКІ В ОСВІТІ ОБЛАСТІ Є ІННОВАЦІЇ

1. Створено "Громадські платформи освітньої реформи в Україні"

Із метою відкритого демократичного обговорення різними учасниками освітнього процесу – учителями, батьками, учнями, експертами і владою – освітнянських проблем у Полтавській області створено "Громадські платформи освітньої реформи в Україні" (рис. 1).

Унаслідок дії однойменного українсько-нідерландського проекту у 2007 – 2009 рр. Полтавським ОІППО спільно з Міжнародним центром удосконалення шкільництва / APS International (Утрехт, Нідерланди), Міжнародним фондом "Відродження" (Київ) та Одеським інститутом удосконалення вчителів запропоновано шляхи удосконалення конкурсу підручників та запровадження вільного ринку підручників.

Запропоновано розробити проект Державної цільової програми "Український підручник" (аналітичний звіт "Навчальне книговидання в Україні. Системні проблеми та варіанти змін" (2007), <http://upper.org.ua/library/127.html>). Працівниками ПОІППО створено й упроваджено у Полтавській області інноваційну технологію організації забезпечення навчальною літературою закладів освіти (див. розділ. III п. 3).

2. Моделювання школи майбутнього навчальними закладами області

35 ЗНЗ області працюють у режимі експериментально-пошукової діяльності з розроблення моделей "Школи майбутнього". Найкращий досвід – у Кременчуцькому ліцеї № 11 (переможець Всеукраїнського конкурсу зі створення навчального середовища "1 учень – 1 комп'ютер"), Кременчуцькому ліцеї № 4 (удосконалено систему управління інноваційним пошуком), Полтавській ЗОШ № 18 (громадсько активна школа), Новоаврамівській гімназії Хорольського району (впроваджується модель особистісного розвитку школяра), обласному ліцеї-інтернаті для обдарованих дітей із сільської місцевості ім. А. С. Макаренка, с. Ковалівка Полтавського р-ну (діє обласний експериментальний проект "Школа майбутнього"). Пошуки директорів інноваційних навчальних закладів узагальнено в 71-й публікації.

КАНОН ПОЛТАВСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ПЛАТФОРМИ

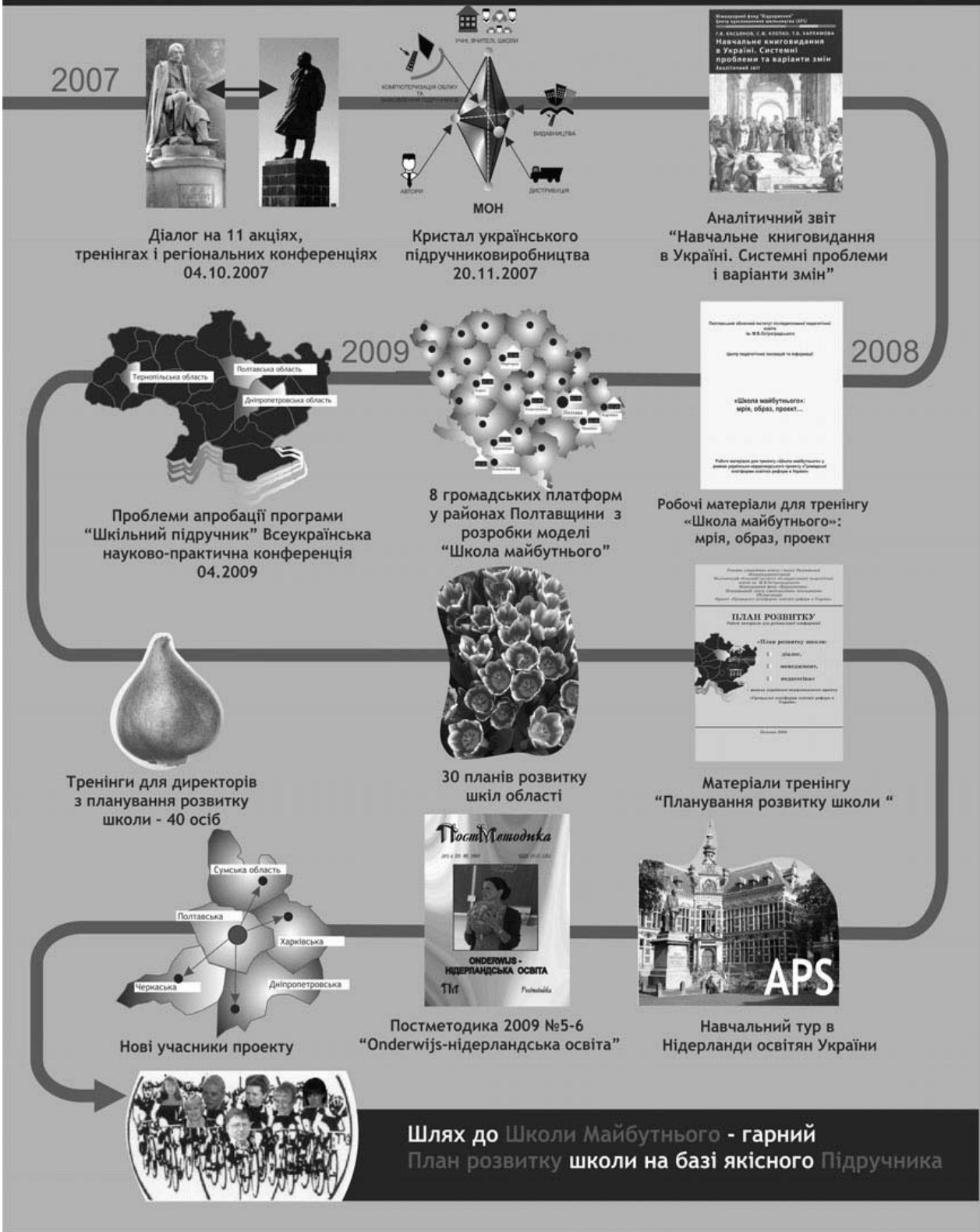

Рис. 1. Канон Полтавської громадської платформи освітніх реформ: хронологія і результати розгортання на Полтавщині українсько-нідерландського проекту "Громадські платформи освітньої реформи в Україні". Розробка О. В. Стоцької, А. В. Дружиніної

3. Модернізація роботи навчально-виховних закладів за допомогою укладання планів розвитку

Усі загальноосвітні та дошкільні навчальні заклади області модернізуються за допомогою укладання планів розвитку (наказ ГУОН від 19.01.2011 № 27 "Про створення планів розвитку загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладів"). Заклади освіти працюють відповідно до "Методичних рекомендацій щодо створення планів розвитку загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладів" (2010), розроблених Полтавським ОІППО і розміщених на офіційному веб-сайті ПОІППО.

На курсах підвищення кваліфікації у 2010 – 2011 рр. проведено навчання 152 директорів ЗНЗ і 119 заступників ЗНЗ із проблем планування розвитку школи. У 2010 – 2011 рр. із проблем самооцінювання освітніх закладів та планування їх розвитку кафедрою менеджменту освіти ПОІППО здійснено навчання 80 представників Рад громадсько активних шкіл із 20 ЗНЗ, позашкільних та дошкільних закладів області в рамках семінарів обласного проекту "Розвиток Полтавської обласної мережі ГАШ: форми, зміст, переваги", під час обласного семінару проведено консультування завідуючих РМК.

Здобутки з питання планування розвитку школи узагальнено у виданнях ПОІППО "Інноваційні ідеї, технології навчання як основа створення "Школи майбутнього" (2007 р.), "Інноваційний розвиток різноманітності навчального середовища учнів" (2011 р.), "Оцінювання як поліпшення роботи школи. Робочі матеріали для тренінгу" (2009 р.), "Тренінги з планування розвитку сучасної школи" (Постметодика, 2009), "План розвитку сучасної школи: діалог, менеджмент, педагогіка" (2009 р.), "Планування роботи школи як мистецтво досягнення вищого рівня роботи", "Стратегія розвитку школи як філософія бачення майбутнього (Постметодика, 2010), "Школа успіху: уроки проекту "Громадські платформи освітньої реформи в Україні 2007 – 2009" (2010).

У спецвипуску "План розвитку школи" журнал "Постметодика" (2010, № 1) надрукував кращі плани розвитку шкіл, що перемогли в обласному конкурсі 2009 р. Це Кременчуцький ліцей № 11, Кременчуцький ліцей № 4, Комсомольська ЗОШ № 1, Комсомольська ЗОШ № 2, Абрамівська ЗОШ Машівського району. У спецвипуску "ПМ" "Конструємо школу майбутнього" (2010, № 3) представлено технології розбудови школи майбутнього з точки зору керівників інноваційних закладів Полтавської області. pdf-версії журналів подаються на веб-сайті ПОІППО (<http://www.ipe.poltava.ua/pm/postmetod.html>) та Центральної наукової бібліотеки імені В.І.Вернадського http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Postmetodyka/index.html).

4. Навчальні заклади області шукають власний шлях у інноваційній дослідно-експериментальній діяльності

На сучасному етапі в області проводиться 3 експерименти всеукраїнського значення, 7 – регіонального, розроблено 17 експериментальних проектів місцевого рівня. В експериментальній роботі задіяно 46 загальноосвітніх навчальних закладів області, або 7 % загалу. Найуспішнішими є розроблені науковцями м. Полтави експерименти всеукраїнського рівня: "Формування лідерської компетентності учня та вчителя для життя в інноваційному суспільстві" (Кременчуцький ліцей № 11); "Упровадження здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітнього навчального закладу як умова формування культури здоров'я учнів" (загальноосвітня школа № 12, м. Кременчук); регіонального рівня – "Методична система формування компетентності учнів із фізичної географії" (учасники – 10 ЗНЗ області).

Результати цих експериментів – створення моделі підготовки компетентного випускника, розроблення й апробація тренінгових курсів для старшокласників із проблем формування культури здоров'я учнів.

Підвищення рівня компетентності учнів із фізичної географії в експериментальних класах відбувається завдяки впровадженню дидактично обґрунтованої методики формування фізико-географічних знань, що передбачає їх відбір і структурування відповідно до потреб шкільного курсу географії на засадах оновлення змісту географічної освіти як складової освітньої галузі "Природознавство"; дотримання оптимального поєднання репродуктивних та творчих способів засвоєння знань; використання в навчанні ситуацій комунікативно-розвивальної взаємодії.

Рис. 2. Упровадження Програми розвитку дитини дошкільного віку методистами центру природного розвитку дитини ПОПППО

5. 10 років працює методичний тренінговий центр природного розвитку дитини

Із 2001 року на базі спеціалізованого навчально-виховного комплексу (СНВК) № 10 м. Полтави працює *методичний тренінговий центр природного розвитку дитини ПОПППО імені М. В. Остроградського*. Співпраця Полтавського ОПППО з дошкільним закладом є інновацією в системі післядипломної педагогічної освіти, що сприяє впровадженню інноваційних методик у роботу ДНЗ Полтавщини. Завданням Центру є забезпечення допомоги педагогічним працівникам області в освоєнні та реалізації Базового компонента дошкільної освіти на основі зміни освітніх пріоритетів. Методисти Центру проводять навчальні тренінги для педагогів-"дошкільників" із проблем запровадження нової Програми розвитку дитини дошкільного віку (рис. 2).

6. Досягнення консенсусу в навчальних закладах: медіація, фасилітація, переговори

За сприяння центру практичної психології і соціальної роботи ПОПППО в області активно поширюється інноваційна технологія розв'язання та уникнення шкільних конфліктів, яка базується на врахуванні інтересів сторін конфлікту, сприяє підвищенню психологічної компетентності всіх учасників навчально-виховного процесу. У Полтаві та Лубнах, Кременчуцькому, Пирятинському, Решетилівському районах Центром психології і соціальної роботи ПОПППО та пирятинським районним ЦППСР проведено серію тренінгів "Базові навички медіатора шкільної служби розв'язання конфліктів". Підготовлено 250 координаторів-дорослих, 180 медіаторів-підлітків.

У навчальних закладах області діє 60 шкільних служб порозуміння. Це суттєво зменшує кількість зафіксованих скарг, непорозумінь у шкільному середовищі.

7. Проведення експертизи психологічного, соціологічного інструментарію

В області налагоджено механізм проведення експертизи психологічного, соціологічного інструментарію. Створено 25 районних (міських) та одну обласну (при Центрі практичної психології і соціальної роботи ПОПППО) експертні комісії. Упродовж 2010 р. позитивну експертну оцінку отримали 76 програм для використання в навчальних закладах практичними психологами, соціальними педагогами (65 корекційно-розвивальних і тренінгових, 5 навчальних, 6 просвітницьких та 6 методичних посібників).

8. Підготовка педагогічних працівників до проведення ЗНО у пунктах тестування в області

У 2008-2011 рр. у результаті навчальних семінарів, інструктивних нарад, інструктажів працівниками відділу зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти ПОПППО підготовлено 8 553 педагогічних працівників для роботи у пунктах тестування в області.

9. Поширення безкоштовних Інтернет-технологій в освіті Полтавщини

Безкоштовні Інтернет-технології – це відкриті для використання та часткової інсталяції веб-середовища. Освіта Полтавської області використовує безкоштовні Інтернет-технології у післядипломній освіті педагогів ("Форум інформатики Полтавщини" – <http://it-pl.at.ua/>, "Хімічна освіта Полтавщини" – <http://chemportal.poltava.ua/>), у роботі над проектами "Заклади освіти Полтавської області в Інтернеті" (однойменна сторінка на сайті <http://www.ipe.poltava.ua>), для розширення традиційної навчально-виховної бази та здійснення онлайн-комунікації (шкільна освітня мережа "Щоденник"), підвищення кваліфікації педагогічних кадрів із ІКТ та новітніх педагогічних технологій (Програма Intel® "Навчання для майбутнього", проект "Microsoft: партнерство у навчанні", конкурс "Учитель-новатор" у рамках програми "Партнерство в навчанні"), для навчання учнів правил безпечно користування мережею Інтернет (тренінги в рамках проекту "Онляндія – безпека дітей в Інтернеті").

Поширенню в шкільній освіті безкоштовних Інтернет-технологій сприяв візит професора кафедри навчання та управління курикулумом Мемфійського університету штату Тенесі США, спеціаліста в галузі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті Алена Лі Едварда, який відповідно до Програми наукових обмінів імені Фулбрайта провів для учителів області та працівників інституту 33 лекційно-практичні заняття з теми "Безкоштовні технології та їх потенційний внесок в освіту": "Зміни в шкільній практиці та Інтернет", "Комп'ютери, технології, навчання та освітній процес", "Авторинг навчального програмного забезпечення".

За результатами навчання слухачами написано статтю "Professional Characteristics of Informatics Teachers in the Poltava, Ukraine Region". Практичними результатами навчання і приводом для гордості учителів за здобуті знання є створення вікі-статті "Викладання інформатики в Україні" (http://uk.wikipedia.org/wiki/Викладання_інформатики_в_Україні) та її подальше спільне редагування, створення веб-сайту "Досвід інформатичної освіти США – освітянам Полтавщини" (<http://sites.google.com/site/probapera100/>), презентації з відповідями на запитання вчителів Полтави стосовно тенденцій розвитку комп'ютерних технологій, їх майбутнього і можливостей використання в шкільній практиці.

10. Обласні інформаційні портали

Формування єдиного освітнього інформаційного простору, поліпшення співпраці вчителів загальноосвітніх навчальних закладів Полтавщини забезпечують три обласні інформаційні портали: "Форум інформатиків Полтавщини" (<http://it-pl.at.ua/>), "Сайт фізиків Полтавщини" (<http://fizyka-poltava.at.ua/>), "Хімічна освіта Полтавщини" (<http://www.chemportal.poltava.ua/>). Розробляється сайт "Біологічна освіта Полтавщини". На сторінках веб-сайтів розміщені освітянські документи, методичні рекомендації, анонси та інформація про проведені семінари, форуми, "круглі столи", розв'язки та результати II та III етапів Всеукраїнських учнівських предметних олімпіад тощо.

В освітньому інноваційному проекті "Щоденник.ua" зареєстровано 61 (8 %) ЗНЗ Полтавщини. Окремі заклади (Комсомольська ЗОШ № 1, Полтавська ЗОШ № 3) є лідерами в Україні щодо активності використання учнями, вчителями, батьками освітнього інформаційного простору своїх ЗНЗ. Створюване інформаційне середовище дає можливість об'єднати у спільний веб-простір ГУОН, ПОІППО, відділи (управління) освіти та ЗНЗ.

Методистами ПОІППО проведено консультування працівників Рівненського, Львівського ОІППО стосовно упровадження проекту "Щоденник. ua".

У результаті діяльності проекту "Заклади освіти Полтавської області в мережі Інтернет" створено 172 веб-сайти в закладах освіти (на початок дії проекту – 9 сайтів) (див. http://www.ipe.poltava.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=41&Itemid=47&mosmsg=%C7%E1%E5%F0%E5%E6%E5%ED%EE+%F3%F1%EF%B3%F8%ED%EE).

Мають веб-сайти: 30 із 30 відділів (управлінь) освіти (100 %); 25 із 25 ЗНЗ – учасників проекту "Рівний доступ до якісної освіти" (100 %); 7 із 7 ЗНЗ – учасників проекту "1 учень – 1 комп'ютер" (100 %); 778 із 778 загальноосвітніх навчальних закладів області зареєстровано у мережі інформаційно-маркетингового центру (100 %): http://www.c2n.info/sector/soc_sector.php?kved=80.21&country=1®ion=116

11. Спеціальні дослідницькі групи педагогів області

Завданням СДГ "Методика формування економічних знань учнів у процесі навчання географії" (9 учасників, науковий керівник А. А. Шуканова, к.п.н., доцент кафедри географії та краєзнавства ПНПУ імені В. Г. Короленка) є: теоретичне обґрунтування, розроблення та експериментальна перевірка змістовної та процесуально-методичної компоненти формування економічних знань учнів 9 – 10 класів у процесі вивчення суспільної географії.

Підсумком роботи 8 учасників спеціальної дослідницької групи "Методичний супровід профільного навчання хімії" (науковий керівник Шиян Н. І., д.п.н., професор ПНПУ імені В. Г. Короленка) стали методичні рекомендації для організації допрофільної підготовки і профільного навчання учнів із хімії та навчальні посібники: "Хімія. 7 клас" (автори О. О. Буйдіна, Л. О. Севастьян, О. О. Комашко, Н. В. Тупиця); "Хімія. 8 клас" (автори О. О. Буйдіна, Л. О. Севастьян, О. О. Комашко, Н. В. Тупиця); "Хімія. 11 клас: Профільне навчання на основі індивідуального вибору школярем рівня вивчення предмета" (Н. І. Шиян, О. О. Буйдіна, Л. О. Севастьян, Л. Ф. Сосновська, Н. В. Тупиця, Т. П. Базавлук, Є. Г. Стародубцева).

Для викладання у профільних класах учасниками СДГ підготовлено методичний посібник із навчання біології в 10 класах суспільно-гуманітарного, художньо-естетичного і спортивного напрямів (Козак І. О. Біологія 10 кл. Поурочне планування. Конспекти уроків [Текст]: метод. посіб. для вчителів біології / І. О. Козак, Т. І. Веста, Т. О. Феоктистова, Л. С. Чірікова-Зоріна. – Полтава : ПОППО, 2008. – 208 с.).

12. Застосування комплексу сучасних дидактичних концепцій до навчання дорослих у системі післядипломної педагогічної освіти

У контексті науково-дослідницької роботи кафедри педагогічної майстерності ПОППО "Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти" та загальної наукової проблеми ПОППО "Моделі взаємозв'язку наукових досліджень і освітніх практик в умовах трансформації українського суспільства" впроваджується інноваційна ідея реалізації сучасних підходів (проектного, кредитно-модульного, андрагогічного, індикаторного, розподіленого) до навчання дорослих у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Кафедра педагогічної майстерності ПОППО у вересні 2011 р. на Полтавщині провела XII Міжнародний "Тиждень освіти дорослих" в Україні: "Ноосфера для освіти зрілої людини" і в його рамках Міжнародну науково-практичну конференцію "Самоосвіта і розвиток емоційного інтелекту як фактор удосконалення педагогічної майстерності вчителя".

13. Формування інтересу учнів до навчання як основоположного мотиву їх пізнавальної діяльності

У стані розроблення – науково-дослідна робота кафедри педмайстерності ПОППО "Формування і розвиток інтересу учнів до навчання засобом його розвитку в учителів загальноосвітньої школи". Розроблено питальник для шкільних учителів щодо визначення рівня розвитку інтересу учнів до навчання. Результати опитування засвідчують, що високий рівень пізнавального інтересу мають 19,2 % учнів області, 51,1 % – середній рівень, а 29,7 % – низький. Перспективою означеного дослідження є вдосконалення дидактичного забезпечення занять викладачів кафедри педмайстерності з учителями у системі підвищення кваліфікації.

14. Модернізація освітнього середовища – предметні кабінети, географічні майданчики, живі куточки

32 % кабінетів біології загальноосвітніх навчальних закладів області мають ботанічні колекції або живі куточки, 13 % шкіл – парники або теплиці для вирощування розсади для пришкольніх ділянок.

У Власівській ЗОШ I – II ступенів Зінківського району, де навчається усього 49 учнів, більше ніж 30 років функціонує теплиця-зимовий сад. У ній добре плодоносять інжир і апельсини, квітнуть різні види тропічних рослин. Учні використовують можливість теплиці для проведення уроків, науково-дослідної роботи. Щорічно 1 – 2 випускники обирають професію агронома або вчителя-біолога.

Функціонування географічних майданчиків у школах дає можливість повніше реалізувати красназавчий принцип навчання. 24 % ЗНЗ області мають географічні майданчики і використовують їх для навчання й виховання школярів. Учителями Полтавщини напрацьований досвід із використання матеріальної бази шкільного географічного майданчика для забезпечення практичного спрямування шкільної географії (О. П. Крупка, Вирішальненська ЗОШ I – III ст. Лохвицького району; О. М. Борщ, Кошменівська ЗОШ I – III ст. Машівського району тощо).

Навчальний кабінет хімії – справді творча лабораторія учителя й учня, що забезпечує практичне спрямування змісту хімічної освіти, допомагає формувати ключові компетентності школярів. Модернізовано й оновлено навчально-методичну базу у 15 % навчальних закладах області. Вона використовується для проведення семінарів та курсів підвищення кваліфікації ПОППО.

15. Карта зоряного неба Полтавщини

Учням і вчителям астрономії області Полтавською гравіметричною обсерваторією Національної академії наук України щороку надається карта зоряного неба Полтавщини. Обсерваторію постійно відвідують слухачі курсів підвищення кваліфікації вчителів фізики та астрономії, географії.

16. Курси підвищення кваліфікації на базі навчального закладу

Від 2002 року популярні курси підвищення кваліфікації "Розвиток та саморозвиток творчого потенціалу педагога" для педагогічних працівників ВНЗ I – II рівнів акредитації. Проведення курсів на базі навчального закладу зменшує витрати на їх фінансування. Проведено 20 таких курсів для 504 осіб.

*Теплиця-зимовий сад
Власівської ЗОШ I-II ст.
Зінківського району*

*Навчальні кабінети хімії,
біології в закладах
Чутівського, Шишацького
районів*

17. "Школа-родина"

Результатом роботи обласної спеціальної дослідницької групи "Школа-родина" є упровадження однойменної технології в Хорольській гімназії-родині, Полтавській школі-родині № 8, Кременчуцькій школі-родині № 8; класах-родинах, які є у більшості шкіл області та ДНЗ м. Полтави, а також створення клубу "Родинний затишок" у м. Комсомольськ.

18. Довідник "Педагогічні системи, технології. Досвід. Практика"

Довідник "Педагогічні системи, технології. Досвід. Практика" (Полтава: ПОІППО, 1999; 2007) з описом 294 прогресивних педагогічних технологій має гриф Міністерства освіти і науки України, видрукуваний у двох виданнях і наявний у кожній школі області. У довіднику зазначено, що в школах області вчителями застосовується 136 предметних технологій і методик. Заплановано доповнення та вдосконалення довідника.

19. "Антологія краєзнавства Полтавщини"

Навчальний посібник "Антологія краєзнавства Полтавщини" (Полтава: ПОІППО, 2002, 2005, 2005, 2007) витримав 4 перевидання, має загальний наклад 2 000 примірників. Узагальнює краєзнавчі матеріали (історичні, літературознавчі, географічні, мистецькі) для поліпшення уроків рідного краю.

20. Науково-методичний журнал "Постметодика"

Науково-методичний журнал "Постметодика" (видавці: УОіН Полтавської ОДА, ПОІППО) видається з березня 1993 року (Реєстрове свідоцтво: ПЛ № 51 від 17 лютого 1994 року). Фахове видання з педагогічних наук (Постанова Президії ВАК України № 1-05/7 від 09.06.1999 р., Постанова Президії ВАК України № 1-05/5 від 31.05. 2011 р.). ISSN 1815-3194. Індекс інтегрованості "Постметодики" в систему наукових комунікацій – 4 (за 10-бальною шкалою за версією НБУ імені В. І. Вернадського, 2009, http://www.nbuv.gov.ua/portal/beta_rating.html). Журнал видається 6 разів на рік. Передплатний індекс у каталозі "Укрпошти" 98670.

Усі номери журналу – у вільному доступі на веб-сайтах ПОІППО <http://www.ipe.poltava.ua/pm/postmetod.html> та НБУ імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/portal/SocGum/Postmetodyka/index.html>. Ознайомитися з "ПМ" можна у бібліотеці ПОІППО, центральних та обласних наукових бібліотеках України. Основна мета видання "ПМ" – цілеспрямована методична допомога педагогічній громадськості України. Стиль "ПМ" – видавати тематичні номери, присвячені актуальним питанням розвитку освіти: "Формальна і неформальна освіта". – 2011. – № 2 (99). – 64 с.; "План розвитку школи". – 2010 р. – № 1 (92). – 64 с.; "Конструємо школу майбутнього". – 2010. – № 3 (94). – 64 с.; "Onderwijs – Нідерландська освіта". – 2009. – № 5–6 (89–90). – 102 с.; "Уроки зарубіжної літератури і духовний розвиток учнів". – 2009. – № 3 (80) – 64 с.

21. "Імідж сучасного педагога"

За 1999-2011 роки видано 113 номерів науково-практичного освітньо-популярного журналу "Імідж сучасного педагога" накладом 14 600 примірників. Інноваційність поширення журналу полягає у пропаганді досвіду вищих, загальноосвітніх, професійно-технічних та дошкільних навчальних закладів із проблем інноваційної діяльності, педагогічного менеджменту, розвитку освіти дорослих тощо, а також у партнерських відносинах з обласними ІППО України (Запорізьким, Київським, Кіровоградським, Сумським, Харківським, Чернівецьким тощо) та понад 150 вищими навчальними закладами України та 13 зарубіжних країн, зокрема, Білорусії, Польщі, Німеччини, Італії, Росії, Чехії, США.

22. Формування лідерських компетентностей для інноваційного суспільства

Досвід учителів-лідерів Полтавщини з формування лідерської компетентності учнів вивчено та актуалізовано 2011 року. У ході науково-практичного семінару "Формування лідерських компетентностей в інноваційному суспільстві: експеримент і практика" на базі Кременчуцького ліцею № 11 педагогічний колектив під науковим керівництвом кафедри філософії і економіки освіти проводить експериментальну роботу з теми "Формування лідерських компетентностей учня та вчителя для життя в інноваційному суспільстві", розробляючи структурно-змістову модель формування лідерської компетентності школярів. Кафедра підготувала навчальний посібник "Формування лідерських компетентностей для життя в інноваційному суспільстві", де подається пояснення ключових термінів і визначаються основні завдання експериментальної роботи з формування лідерів серед учнів і вчителів.

23. Викладання основ здоров'я за методикою розвитку життєвих навичок

Із 2005 року на базі районних (міських) відділів освіти проводяться 5-денні семінари-тренінги з підготовки вчителів основ здоров'я до викладання за методикою розвитку життєвих навичок. Розпочалася робота 2005 р. за підтримки Міжнародного Альянсу з ВІЛ/СНІДу в Україні. У 2009 – 2011 рр. навчання здійснюється виїзково за ініціативи ПОППО. У 2005 – 2010 рр. підготовлено 597 педагогів, які впроваджують означену методикою більше ніж у чотирьохстах навчальних закладах області. За цією ж методикою у 2010 р. 363 педагоги області пройшли підготовку до викладання інформатики на профільному рівні, отримавши сертифікати за успішне виконання завдань тренінгів за програмами "Основи Інтернету", "Основи візуального програмування", "Основи веб-дизайну", "Основи комп'ютерної графіки", "Основи створення комп'ютерних презентацій".

24. "Дебати" (World Schools Debate Format)

Гра "Дебати" на Полтавщині охоплює понад 3 020 підлітків (12 % старшокласників) у 285 дебатних клубах. Впроваджується новий – Всесвітній шкільний – формат гри (World Schools Debate Format). Для цього у 2010 – 2011 роках за сприяння молодіжної громадської організації "Дебатна Академія" підготовлено 64 тренери команд на семінарах-тренінгах "Полтавський дебатний березень" та "Різдяні Кременчуцькі дебати".

25. Філософія освіти на допомогу педагогам Полтавщини

Усі вчителі Полтавської області упродовж першого десятиліття ХХІ століття (2001–2011 рр.) опановують розроблений кафедрою філософії і економіки освіти навчальний модуль "Філософія освіти та інформаційні технології", озброюючись сучасною методологією інноваційної освітньої діяльності та розвиваючи власну комунікативну культуру. На допомогу у вивченні модуля розроблено і видано комплект навчально-методичної літератури.

26. Фестиваль проектних робіт школярів

ПОППО є організатором і учасником "Фестивалю проектних робіт школярів" у рамках регіонального науково-методичного семінару "Проектні технології навчання хімії". Із досвідом учителів області ознайомлює всеукраїнська газета "Хімія. Шкільний світ".

27. Обласні математичні змагання імені академіка М. В. Остроградського

Із 1995 р. у Полтавській області проводяться обласні математичні змагання імені академіка М. В. Остроградського. У 2006 – 2011 рр. у них взяли участь 984 учні (табл. 1). Математичне змагання як позакласна форма роботи забезпечує виявлення математично обдарованих учнів і сприяє розвитку в них інтелектуальних здібностей.

Зростає участь школярів області у Всеукраїнських інтерактивних конкурсах із природничо-математичних дисциплін (рис. 3).

Таблиця 1
Кількість учасників обласних математичних змагань імені академіка М. В. Остроградського у Полтавській області

РІК	2006	2007	2008	2009	2010	2011
К-сть учнів	140	142	123	169	200	210
Усього учасників	984					

28. Обласна модель громадянської освіти

У 75 школах області (114 класів, 3 250 учнів) упроваджено курси громадянської освіти. 87 учителів, котрі викладають громадянську освіту, пройшли перепідготовку в рамках міжнародних проектів і вдало поєднують технології активного навчання, розвитку критичного мислення, проблемного навчання, що сприяє формуванню громадянської компетентності учнівської молоді.

29. "Історія Полтавщини" у змісті шкільної історичної освіти

Із 2005 – 2006 н. р. у ЗНЗ області викладається курс "Історія Полтавщини". Колективом полтавських істориків під керівництвом заслуженого вчителя України О. А. Білоуська розроблено Програму курсу "Історія Полтавщини", синхронне календарно-тематичне планування курсів історії, видано комплект підручників "Історія Полтавщини" для учнів 6 – 11 класів ЗНЗ. Програма і підручники схвалені вченою радою ПОППО та подані на затвердження Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України. Навчально-методичний комплекс з історії Полтавщини не має аналогів і фактично є спробою вперше в Україні впорядкувати та інтегрувати знання про рідний край у зміст шкільної історичної освіти.

30. Фестиваль мов

Утверджуючи в освітній діяльності роль української та інших мов національних меншин, які поширені на території Полтавщини, до Міжнародного дня рідної мови Полтавським ОІППО у 2004 р. ініційовано щорічний фестиваль мов (м. Кременчук, м. Комсомольськ, Миргородський район), на якому звучить більше ніж 10 мов народів світу, популяризується їх культура та побут.

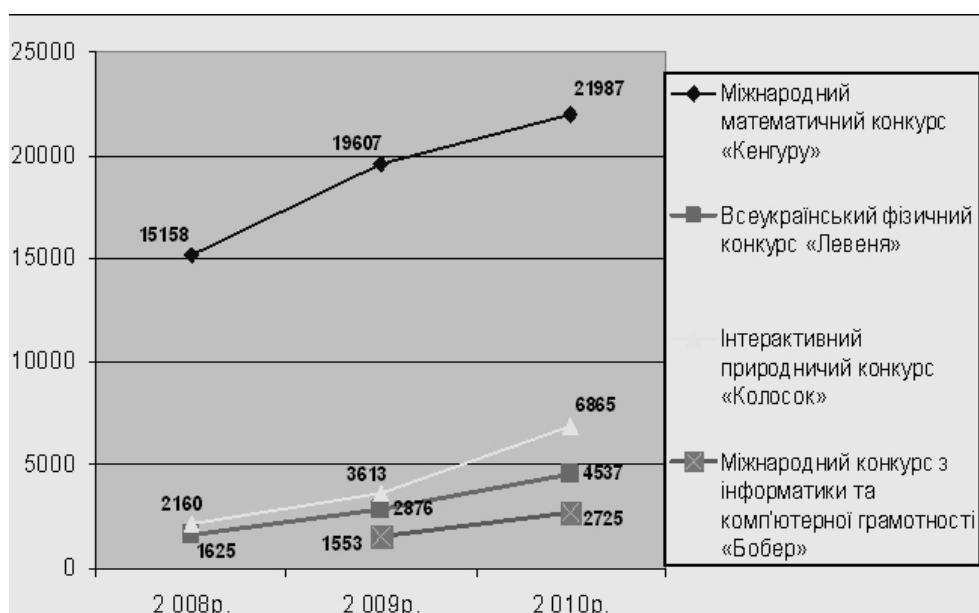

Рис. 3. Участь школярів області у міжнародних і всеукраїнських конкурсах

II. ЩО ЗМІНИЛОСЯ В ОСВІТІ ОБЛАСТІ ЗА ОСТАННІЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. Процес модернізації дошкільної освіти

На Полтавщині триває активний процес модернізації дошкільної освіти, спрямований на вдосконалення її змісту, гуманізацію цілей та принципів, осучаснення освітньо-виховних технологій, узгодження із потребами сучасного життя. Виховання здорової та компетентної особистості, забезпечення прав дитини на здобуття якісної дошкільної освіти є головними пріоритетами дошкільної освіти. 48 кращих освітян-дошкільників Полтавської області були делегатами I Всеукраїнського з'їзду педагогічних працівників дошкільної освіти. Ураховуючи важливість питання підвищення якості дошкільної освіти та зростання її ролі та місця в суспільстві, з метою вивчення проблем дошкільної освіти Полтавщини, вироблення узгоджених шляхів їх вирішення та обговорення проекту Регіональної програми розвитку дошкільної освіти Полтавщини до 2017 року, 14 грудня 2010 року проведено обласний форум "Розвиток дошкільної освіти Полтавщини", на якому 2011 рік проголошений роком Дошкілля.

2. Початкова школа – основа шкільної освіти

Педагоги Полтавщини будують роботу в галузі початкової освіти відповідно до програми розвитку освіти області. На Полтавщині активно використовуються прогресивні програми та технології навчання. Систему розвивального навчання (за Д. Ельконіним) застосовують 60 учителів у 10 школах; за системою розвивального навчання "Росток" (м. Суми) працюють 7 педагогів у 3-х школах області. Поширюється програма "Крок за кроком" (НВК № 26 "Перші кроки", НВК № 45, ЗНЗ I – III ст. № 34 м. Полтави). Педагогічну технологію "Навчання в русі" ефективно впроваджують у школах Кременчука, Пирятинського та Хорольського районів. Медико-педагогічну технологію "ПіснеЗнайка" застосовують у Степенській ЗОШ Полтавського р-ну; 68 % ЗНЗ області вивчають курс "Довкілля" (рис. 4 і 5).

Упровадження нових стратегій навчання, педагогічних технологій у початковій ланці школи, реалізація особистісно орієнтованого навчання зумовлює потребу в компетентних учителях. Кадровий потенціал початкової освіти області характеризується високим професійним рівнем учителів початкового навчання. Із 3 258 учителів початкових класів вищу освіту мають 2 547 (78,2 %), незакінчену вищу – 53 учителі (1,7 %), середню спеціальну – 656 (20,1 %). Учителів-методистів в області 178, старших учителів – 293, 1 заслужений учитель.

Рис. 4. Початкова освіта Полтавщини: уроки "Довкілля" у природі

Рис. 5. Переможниця обласного конкурсу "Учитель року – 2011" учитель початкових класів ЗОШ № 1 м.Кременчука Н. М. Короткова упроваджує гуманну педагогіку Амонашвілі у практиці роботи початкової школи

3. Полтавська область активно впроваджує інклюзивне навчання

Відповідно до наказу МОН України № 855 від 11.09.2009 року у ПОППО введено посаду методиста з питань інклюзивного навчання. В усіх містах (районах) області визначено працівників РМК (ММК), які займаються питаннями інклюзивного навчання.

У 2010 – 2011 н.р. кількість дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням у базових експериментальних закладах, зросла на 42 особи (2009 – 2010 н.р. – 54 дитини, 2010 – 2011 н.р. – 96 дітей) (рис. 6). У 2010 – 2011 н.р. відкрито додаткову спеціальну групу компенсуючого типу в СНВК № 26 "Перші кроки".

Полтавська область із 2001 року бере участь у Всеукраїнському експерименті "Соціальна адаптація та інтеграція в суспільство дітей з особливостями психофізичного розвитку шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах". Базовими експериментальними закладами з питань інклюзивного навчання у Полтаві є СНВК № 26 "Перші кроки", де працюють тренінговий центр для педагогів і ресурсний центр для батьків, СНВК № 45, загальноосвітні навчальні школи № 34 та № 18.

Полтавська область спільно із Львівською та Київською з 2011 р. бере участь у проекті Всеукраїнського фонду "Крок за кроком" за підтримки Освітньої програми Міжнародного фонду "Відродження" "Використання Індексу інклюзії для розвитку інклюзивної школи".

4. Поліпшено здоров'язбережувальні фактори освітнього середовища

Важливим аспектом викладання є створення здоров'язбережувального середовища. Більше ніж в 400 навчальних закладах області викладають учителі за методикою розвитку життєвих навичок, що дає дітям можливість під час уроків більше спілкуватися з учасниками навчального процесу, рухатися, програвати різні ситуації, розвивати лідерські якості шляхом частої зміни складу малих груп, отримувати позитивні емоції та насолоду від навчання тощо. Уроки серед природи, передбачені програмами з природознавства та довкілля, а також такі, що проводяться за ініціативи вчителів біології при вивченні ботаніки, зоології на прикладі природних об'єктів, сприяють збереженню і зміцненню здоров'я школярів.

У області діє мережа Шкіл сприяння здоров'ю. Найкращими серед них є ЗНЗ № 12 Кременчука, № 26 Полтави, Хорольська гімназія № 2 та ін. Запровадження Щоденників навчальних досягнень та зміцнення здоров'я учнів дає можливість не лише відстежити, а й покращити їх стан здоров'я. Так, за результатами досліджень у ЗНЗ № 12 м. Кременчука, із 26 дітей із особливими потребами 9 перейшли на на-

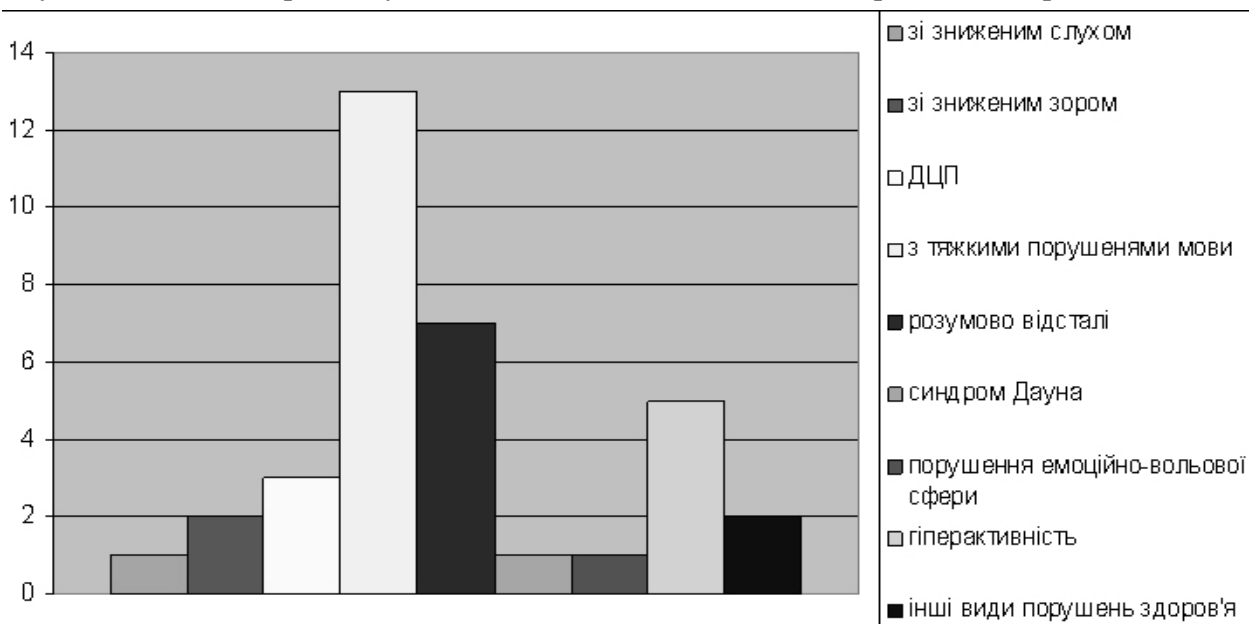

Рис. 6. Категорії дітей, які навчаються в інклюзивних класах базових експериментальних закладів м. Полтави

вчання в класи загальноосвітнього рівня. Запровадження кварцювання в класних кімнатах у загальноосвітніх навчальних закладах № 13 та № 24 м. Полтави знизило кількість захворювань серед учнів і вчителів, і ці навчальні заклади не потребували закриття на карантин. Досвід Полтавської ЗОШ № 13 свідчить, що у початкових класах з установленими кварцовими лампами в середньому учні хворіли в 3,7 рази менше, ніж учні інших початкових класів.

ЗОШ № 24 м. Полтави впроваджує у навчально-виховний процес здоров'ярозвивальні технології В. П. Базарного: навчання в русі; тренажери для очей (рис. 7 а), робота за партами-конторками (б), подушечки із цілющими травами (в), масажні килимки для ніг (г), робота із сенсорними хрестами та тримачами (д), письмо пером; екологічні прописи та панно; хорівий спів; перерви-прогулянки; роздільно-паралельне навчання, кварцювання. Встановлено позитивний вплив методики на збереження, зміцнення та покращення рівня здоров'я учнів (у 3 учнів 2 і 3 класу покращився зір, лікар скасував окуляри).

На базі ЗОШ № 24 Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, НАПН України, Інститутом педагогіки НАПН України, Науково-методичним центром інтеграції змісту освіти НАПН України та ПОППО у 2011 р. проведено Міжнародну науково-практичну конференцію "Теоретичні та методичні основи організації здоров'язберігального навчального середовища учнів загальноосвітньої школи та ВНЗ".

5. 66,4 % учнів 10 – 11 класів охоплені профільним навчанням

Профільне навчання у 2010 – 2011 н.р. упроваджується в 431 навчальному закладі області та охоплює 11 574 учнів 10 – 11 класів, це 66,4 % учнів (у 2009 – 2010 н.р. було охоплено 12 501 учнів 10 – 11 класів, що становило 67,7 %) (Табл. 2).

Зросла кількість навчальних закладів, у яких впроваджується профільне навчання, але охоплено меншу (на 1,3 %) кількість учнів порівняно з минулим навчальним роком. Також спостерігається зменшення кількості учнів 10–11 класів на 1 026 осіб (5,5 %) (2010 – 2011 н.р. – 17 427 учнів, 2009 – 2010 н.р. – 18 453 учні).

6. Усунення гендерного диспаритету в освіті

ПОППО проведено серію каскадних тренінгів із питань гендерної чутливості та обізнаності "Гендерні аспекти фахівця системи освіти", у яких взяли участь 547 педагогічних працівників області (3,5 % загальної кількості освітян). Тренінги є першим кроком до науково-методичної поінформованості освітян щодо усунення гендерного диспаритету в освіті.

7. Стартував інноваційний проект "Упровадження АІБС "Ірбіс" у роботу бібліотеки ПОППО"

У спеціальній навчально-педагогічній бібліотеці ПОППО імені М. В. Остроградського стартував інноваційний проект "Упровадження АІБС "Ірбіс" у робо-

а)

б)

в)

г)

д)

*Здоров'ярозвивальні технології
ЗОШ № 24
м. Полтави*

ту бібліотеки ПОІППО". Система надає типове інтегроване рішення в галузі інформатизації бібліотечних технологій. За допомогою автоматизованої інформаційно-бібліотечної системи "Іrbіс" створюється власний електронний каталог видань. Упровадження АІБС "Іrbіс" сприятиме інтеграції і координуванню галузевих бібліотечних інформаційних ресурсів мережі освітянських бібліотек, формуванню контент-бібліотечної веб-сторінки інститутського веб-сайту. Веб-сторінка регулярно підтримуватиметься та оновлюватиметься не тільки самим бібліотекарем, а й за допомогою користувачів.

8. У ПОІППО впроваджено систему управління якістю за стандартом ДСТУ ISO 9001:2009

ПОІППО – перший в Україні заклад післядипломної освіти, який успішно пройшов сертифікацію і підтвердив високий рівень якості менеджменту (2010). Сертифікат засвідчує, що система управління якістю стосовно надання освітніх послуг навчальними закладами, пов'язаними з одержанням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до перепідготовки, підвищення кваліфікації, яке здійснюється Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського згідно з чинними в Україні нормативними документами, відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2009 (ISO 9001:2008, IDT).

Результати роботи колективу за стандартами ISO 9001:2009 узагальнено та систематизовано у вигляді збірника матеріалів СУЯ відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001:2009 "Проектування регіональних освітніх систем підвищення кваліфікації педагогічних працівників: система управління якістю в ПОІППО". Видання призначене для щоденного використання керівництвом і персоналом інституту, широким загалом освітян області, впровадження і підтримки в робочому стані системи управління якістю.

9. Підвищення економічної компетентності управлінців

Із метою розвитку економічної компетентності працівників освіти різних ланок, зокрема керівників ЗНЗ, та забезпечення ефективної діяльності навчальних закладів у нових умовах фінансування кафедрою філософії і економіки освіти проводиться узагальнення теоретичних досягнень сучасної економіки освіти. Економічні аспекти розроблення програм та фінансових стратегій розвитку навчальних закладів, моделі та практики фінансування й залучення позабюджетних коштів, нова модель трудових відносин у системі загальної середньої освіти та визначення індикаторів розвитку шкільної освіти систематично розглядаються на семінарах "Економіка освіти та освітня діяльність", "Навчання в школі й економіка освіти". За результатами роботи семінарів розроблено рекомендації та видаються збірники матеріалів.

10. Єдиний інформаційний простір психологічної служби системи освіти

На сайті Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського у підрозділі "Центр практичної психології і соціальної роботи" створено веб-сторінку "Експертна діяльність психологічної служби". Тут розміщено нормативно-правові, теоретичні та методичні матеріали щодо експертної діяльності; повнотекстові корекційно-розвивальні, просвітницькі, навчальні програми, що пройшли експертизу та можуть застосовуватися у навчальних закладах різних типів.

Таблиця 2

Профільне навчання - розподіл за напрямками

Напрямок	Кількість учнів у 2009 – 2010 н.р.	Кількість учнів у 2010 – 2011 н.р.
Природничо-математичний	3 479 (27,8 %)	3 052 (26,4 %)
Суспільно-гуманітарний	1 941 (15,5 %)	2 012 (17,4 %)
Філологічний	2 850 (22,8 %)	2 673 (23 %)
Технологічний	3 961 (31,7 %)	3 514 (30,4 %)
Художньо-естетичний	84 (0,7 %)	75 (0,6 %)
Спортивний	186 (1,5 %)	248 (2 %)
УСЬОГО охоплено	12 501	11 574

11. Шкільні євроклуби – крок до євроінтеграції

За станом на 2010 рік на Полтавщині діє 103 шкільні євроклуби. Інформація про їх діяльність щорічно оновлюється на сайті ПОІППО. Продовж 2010 р. кількість євроклубів зростає на 25.

Шкільні євроклуби та Центри дитячої дипломатії Полтави, Кременчука, Комсомольська та Полтавського району застосовують міжнародний формат співпраці. До прикладу, у 2011 р. лише у Комсомольську проведено три Міжнародні форуми дитячої дипломатії ("Слов'янський союз дитячої дипломатії", "Центр молодіжного глобального партнерства" 6 – 8 квітня; "На шляху до Європейського дому" 12 – 13 травня).

12. Впроваджуємо курс "Християнська етика в українській культурі"

У навчальний процес загальноосвітніх навчальних закладів області впроваджується курс "Християнська етика в українській культурі" (кількість учнів, котрі вивчають цей курс, у 2010 – 2011 н.р. становить 7 744, або 18,5 % учнів початкових класів, табл. 3), тому важливим є його методичний супровід. Інститутом видано 6 методичних збірок; науково-методичною радою рекомендовано до друку нову збірку "Методичне забезпечення курсу християнська етика в українській культурі".

13. Модернізація шкільних бібліотек

Із метою модернізації шкільних бібліотек у інформаційно-бібліотечні центри (медіацентри) та впровадження автоматизованих інформаційних бібліотечних систем на курсах підвищення кваліфікації шкільні бібліотечні працівники набувають теоретичні знання та практичні навички із користування офісним пакетом "Windows" (у рамках програм "Intel: навчання для майбутнього" та "Microsoft: партнерство у навчанні"), застосування автоматизованих інформаційно-бібліотечних систем "Шкільний підручник", "Марк", "Ірбіс". Водночас, кількість таких бібліотек замала: лише 19 % комп'ютеризовано, використовують автоматизовані програми до 2 %.

14. Найкращі результати учасників ЗНО

За результатами проведеного тестування у Полтавській області у 2010 р. отримали високий бал (200) 19 учасників ЗНО, у 2009 р. – 22, у 2008 р. – 18. Менше ніж 124 бали із двох і більше предметів набрали у 2010 р. 8,1 % (по Україні 9,7 %), у 2009 р. – 7,4 % (по Україні 8,5 %), у 2008 р. 4,2 % (по Україні 6,4 %).

15. Створено мегаплан інноваційного розвитку дошкільної і загальної середньої освіти Полтавської області на 2011 – 2015 рр.

У ньому передбачено 75 інноваційних векторів розвитку освіти області та індикатори вимірювання досягнень. Проводиться його обговорення у педагогічних колективах, після чого він буде затверджений ОДА.

Мета Мегаплану – забезпечення подальшого інноваційного розвитку дошкільної і загальної середньої освіти Полтавської області, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на високому якісному рівні шляхом упровадження в обласному освітньому просторі інноваційних технологій і навчальних програм курсів підвищення кваліфікації, вивчення, узагальнення та обміну вітчизняним і зарубіжним досвідом.

Таблиця 3
Динаміка впровадження курсу "Християнська етика в українській культурі"

Рік	Кількість		
	шкіл	класів	учнів
2009 – 2010 н.р.	136	326	4 260
2010 – 2011 н.р.	146	501	7 744

III. ЩО НАПРАЦЬОВАНО В ОБЛАСТІ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ ПО УКРАЇНІ?

1. Створені системи підручників "ДОВКІЛЛЯ", "ІСТОРІЯ ПОЛТАВЩИНИ", "РОСІЙСЬКА МОВА", "ІНФОРМАТИКА"

1. Система підручників із педтехнології "Довкілля" для 1 – 11 кл. обумовлює неперервне формування образу світу, взаємодію учнів з об'єктами довкілля на уроках серед природи. На рівні результатів навчання розроблена критеріальна система визначення якості освіти (керівник авторського колективу д.п.н., академік, дійсний член Національної АПН України, професор, директор науково-методичного центру інтеграції змісту освіти Віра Романівна Ільченко).

2. Навчально-методичний комплекс включає серію підручників "Історія Полтавщини" для 6 – 11 кл. загальноосвітньої школи, 33-томний "Іменний звід Історії Полтавщини", комплекти кольорових репродукцій "Ілюстрована історія Полтавщини", методичні посібники для вчителів. Маючи у розпорядженні такий комплекс, Полтавська область забезпечила собі пріоритет щодо новітніх технологій упровадження курсу краєзнавства в навчальних закладах (ініціатор та автор – заслужений учитель України, керівник Центру дослідження історії Полтавщини Полтавської облдержадміністрації Олександр Андрійович Білоусько).

2. Система підручників "Російська мова" для 5 – 11 кл. (керівник авторського колективу Надія Францівна Баландіна, завідувачка кафедри загального та слов'янського мовознавства, журналістики Полтавського національного педагогічного університету, д.п.н., професор).

3. Підручники "Інформатика" для 9 та 10 кл. (автор – Віктор Васильович Шакоцько, заступник директора Кременчуцького педагогічного училища ім. А. С. Макаренка).

2. Обласний форум учителів-апробаторів підручників (2010 р.)

Обласний форум учителів-апробаторів підручників (2010 р.) оцінив стан підручників для української школи; визначив перспективи розвитку системи підручкотворення. Щорічно в області апробується близько 30 підручників. У 2009 – 2010 н.р. 98 педагогів і 3 350 учнів здійснили апробацію 30 примірників навчальної літератури. Пропозиції Форуму щодо поліпшення книговидавництва – на сайті: <http://upper.org.ua/news/338.html>

3. Поліпшення технології організації забезпечення навчальною літературою закладів освіти

Працівниками ПОППО створено й упроваджено у Полтавській області інноваційну технологію організації забезпечення навчальною літературою закладів освіти – статистично-аналітичну комп'ютерну програму електронного обліку навчальної літератури "Шкільний підручник" (<http://upper.org.ua/news/292.html>), апробовану впродовж 4 років на Полтавщині і рекомендовану Всеукраїнською науково-практичною конференцією 2009 р. до впровадження в усіх школах України.

4. Майстер-класи кращих учителів Полтавщини

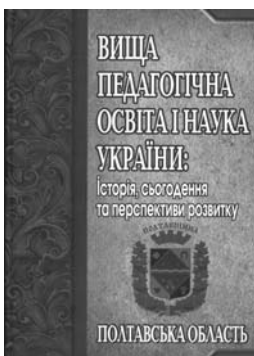
Для 5 областей України – Чернігівської, Кіровоградської, Миколаївської, Харківської, Черкаської проведено майстер-класи кращих учителів Полтавщини, зокрема заслужених учителів України Ю. В. Макашової (м. Кременчук), І. В. Мітіної (м. Комсомольськ), Героя України Т. І. Балагури (м. Полтава). На запити Миколаївської та Кіровоградської областей на базі ПОППО відбулися зустрічі з обміну досвідом між учителями Полтавщини та зазначених регіонів*.

* Детальніше – у статті Л. В. Цуркан на с. 62–64.

5. Майстер-класи для України

Спеціальна дослідницька група ПОІППО "Проектування як метод пізнання в освітній галузі "Технологія" (керівник В. Г. Чемшит) брала участь у спільному проєкті Полтавського ОІППО та Уманського ДПУ імені Павла Тичини "Удосконалення технологічної освіти у 12-річній школі" на базі Уманського ДПУ (28 травня 2010 р.), в рамках якого проведено майстер-класи учителів трудового навчання Полтавської області.

6. Комплексний аналіз основних віх вищої педагогічної освіти і науки Полтавської області

Вища педагогічна освіта і наука України: історія сьогодення та перспективи розвитку. Полтавська область [Текст] / Акад. пед. наук України; Асоц. ректорів пед. ун-тів Європи; Ін-тут вищ. освіти; [за заг. ред. В. О. Пащенко, М. І. Степаненка, Б. В. Года]. – Полтава : ПОІППО, 2008. – 476 с.

Монографія присвячена комплексному аналізу основних віх вищої педагогічної освіти і науки Полтавської області на тлі історії розвитку природничо-географічних і економічних умов Полтавщини. Послідовно розкрито багатство інтелектуально-культурного потенціалу краю, простежено історичний розвиток педагогічної освіти в регіоні. Проаналізовано сучасні проблеми та перспективи подальшого розвитку педагогічної освіти і науки Полтавської області.

7. Історія становлення та 70-річної діяльності Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського

Історія Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського. 1940 – 2010 / В. В. Зелюк (голова ред. кол.) – Полтава : ПОІППО, 2010. – 576 с : фото-іл. – До 70-річчя Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського.

Книга присвячена історії становлення та 70-річної діяльності ПОІППО – навчального закладу і науково-методичного центру, що сприяє професійному розвитку педагогічних працівників регіону. Історія інституту та системи післядипломної педагогічної освіти розкривається у різних ракурсах, історичних дослідженнях, аналізах сучасної діяльності підрозділів, спогадах співробітників, довідкових матеріалах та історичних документах, ілюстраціях і фото.

8. Музичне краєзнавство Полтавщини

До програми "Музичне краєзнавство" / Авт. О. О. Лобач, Л. Л. Халецька, рекомендованої Міністерством освіти і науки України (Лист № 1/11 – 787 від 18.03.2008 р.) видано хрестоматію "Музичне краєзнавство Полтавщини: від витоків до сьогодення" (Укл. О. О. Лобач, Л. Л. Халецька. – Полтава: ПОІППО, 2009. – 360 с.) та зібрано матеріали на допомогу вчителю (тематичні презентації, учнівські та студентські дослідження, відеофільми, конспекти уроків, тестові матеріали, сценарії виховних заходів).

IV. СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ - КУДИ НАМ ПОТРІБНО РУХАТИСЯ

1. Забезпечення режиму сприяння інноваційному пошуку на обласному, міському, районному рівнях шляхом конструктивної та регламентованої підтримки інноваційних ініціатив, організації науково-методичного супроводу інноваційних процесів під час їх реалізації.
2. Залучення освітян-практиків до різноманітних форм дослідно-пошукової роботи з метою посилення взаємозв'язку наукових досліджень і освітніх практик (науково-практичних конференцій, семінарів-презентацій чинних програм і проектів, "круглих столів" з актуальних проблем освіти, видання матеріалів за результатами апробації педагогічних новацій тощо).
3. Створення СДГ – тимчасових науково-дослідницьких творчих груп, які об'єднані навколо реалізації ключових педагогічних ідей.
4. Визначення базових навчальних закладів для апробації перспективних напрямів розвитку шкільної освіти регіону, проведення експериментальної роботи.
5. Створення в рамках ПОППО системи професійної підготовки освітян-практиків (директорів, заступників директорів, учителів, методистів районних (міських) методичних кабінетів) для здійснення інноваційних пошуків.
6. Координація інноваційних процесів у системі шкільної освіти регіону та стратегічне прогнозування (складання планів розвитку школи).
7. Формування інноваційної освітньої політики в регіоні, поступовий перехід до саморегульованої системи управління інноваційними процесами в області, адаптація системи до умов глобалізації.
8. Переорієнтація системи продукування інновацій на ринковий попит і споживача освітніх послуг.
9. Створення атмосфери суспільної значущості освітніх нововведень, стимулювання інноваційної активності освітніх закладів.
10. Створення привабливих умов для творців інновацій, забезпечення інформаційного доступу широких кіл громадськості, батьків до змін, що відбуваються в шкільній освіті регіону.

V. ПЕДАГОГИ-ЛІДЕРИ ТА НАЙУСПІШНІШІ УЧНІ ОБЛАСТІ

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Аструдінова Світлана Валеріївна, методист дошкільного навчального закладу "Росинка" м. Комсомольська. Старший вихователь.

Нагороджена Листом подяки за участь у конкурсі педмайстерності "Методист – 99"; грамотами Комсомольського міського відділу освіти (2002, 2006); грамотою Полтавського обласного управління освіти і науки (2003); дипломом фіналіста конкурсу "Людина року" (2008).

Як уникнути помилок у вихованні дитини, виростити її чуйною, доброзичливою і відповідальною, з почуттям любові та поваги до батьків? Якими методами користуватися у сімейному вихованні дошкільників? Що треба знати і вміти батькам, аби забезпечити дітям вчасний і повноцінний розвиток та досягти мистецтва взаєморозуміння у сім'ї? Відповіді на ці та інші запитання Світлана Валеріївна Аструдінова подає у довіднику "Для мам і тат, що виховують малят", який має такі розділи:

1. Щоб були здоровими і міцними.
2. Педагогіка на кожний день.
3. Домашня ігротека.
4. Пізнаємо себе і своїх дітей.
5. Як підготувати дитину до школи.

Довідник буде корисним і вихователям, соціальним педагогам, психологам.

Дроб'язко Олександр Володимирович, завідувач Червонозаводського ДНЗ "Теремок" Лохвицького району Полтавської області.

Спеціаліст вищої категорії, вихователь-методист; голова методичного об'єднання завідувачів та методистів ДНЗ Лохвицького району.

Нагороджений Грамотою Міністерства освіти України за вагомий внесок у реалізацію регіональних освітянських програм (2000); Почесною грамотою Полтавського ОІППО імені М. В. Остроградського за кращу роботу у XII ярмарку педтехнологій "Творчі сходинок освітян Полтавщини – 2006" "Інтегровані заняття з художньої літератури в дошкільних групах" (2006); Грамотою Управління освіти і науки Полтавської ОДА за кращу роботу XII ярмарку педтехнологій "Творчі сходинок освітян Полтавщини" (2006).

Досвід роботи з театральної діяльності "Театральний дивограй" занесений у всеукраїнський реєстр інноваційних технологій.

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Куріпта Валентина Іванівна, учитель початкових класів ЗОШ № 36 I – III ст. м. Полтави. Учитель-методист.

Нагороджена Грамотами Полтавської обласної державної адміністрації (2006), Управління освіти і науки Полтавської облдержадміністрації (2006), Управління освіти Полтавського міськвиконкому (2006), Київської районної в м. Полтава ради (2006), Подякою міського голови (2008).

Переможець міського, обласного та лауреат Всеукраїнського конкурсу "Учитель року – 2006". Переможець Всеукраїнських конкурсів "Творчість освітян" (2002, 2003, 2007).

Лауреат VIII Всеукраїнського конкурсу "Творчість освітян – 2002" за розробку ігор до букварного та букварного періодів, нетрадиційне проведення батьківських зборів (має 20 публікацій із читання у періодичній пресі). Переможець конкурсів газети "Розкажіть онуку": за матеріали "Я навчаю і виховую" (2004), "Творча знахідка: нам гра допоможе навчати!" (2007). Автор кращої роботи XII ярмарку педтехнологій "Творчі сходинок освітян Полтавщини".

Автор посібника "Сценарії позакласних заходів для 1 – 4 класів" (2006). Постійний автор рубрики "Практика навчання" газети "Початкова освіта". Учасник Всеукраїнського конкурсу колективних робіт "Край, де я живу", нагороджена дипломом журналу "Початкова школа" за патріотичне та естетичне виховання учнів.

Нагороджена грамотою Видавничої групи "Основа" м. Харкова за творчий підхід у професійній діяльності та збагачення скарбниці педагогічного досвіду авторськими знахідками та ідеями (2010).

Однорог Олег, учень 3-Б класу Полтавської гімназії № 31.

Відмінник у навчанні, має високий рівень загальної ерудиції, уміє аргументовано відстояти свою позицію. Улюблене заняття – читання. Переможець III та IV етапів Всеукраїнського конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика.

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Балагура Тетяна Іванівна, учитель української мови і літератури Полтавського багатопрофільного ліцею № 1 імені І. П. Котляревського. Учитель-методист. Нагороджена грамотами МОН України, Герой України (2009).

Працює над проблемою "Розвиток творчих здібностей учнів як засіб самовираження особистості". Постійно має переможців міського, обласного етапів мовно-літературних конкурсів, олімпіад. 10 років керує літературною студією "Перевесло". Спільно з її учасниками видала 29 авторських збірок дитячих творів. У 2010 році її вихованці брали участь у Міжнародному конкурсі "Українська мова – мова єднання".

Має 49 публікацій у фахових виданнях, уклала 5 навчальних посібників.

Переможниця обласного конкурсу та лауреат Всеукраїнського конкурсу "Учитель року" у номінації "Українська мова та література".

Макашова Юлія Валентинівна, учитель української мови і літератури Кременчуцького ліцею інформаційних технологій № 31. Учитель-методист.

Нагороджена Грамотою МОН України, грамотами Кременчуцької міської ради. Заслужений учитель України (2009).

Працює над проблемою "Організація активного навчання та розвитку критичного мислення на уроках української мови та літератури". Проводить майстер-класи для словесників Кременчука та області, бере участь в обласних заходах, спрямованих на популяризацію та утвердження української мови. Результативно працює з творчо обдарованими учнями.

Переможниця обласного та всеукраїнського етапу конкурсу "Учитель року" у номінації "Українська мова і література".

ІСТОРІЯ

Дудка Людмила Георгіївна, учитель історії Кременчуцького ліцею економічної, правової та лінгвістичної освіти № 11. Учитель-методист.

Нагороджена грамотами МОН України, управління освіти і науки облдержадміністрації, управління освіти Кременчуцької міської ради.

Працює над проблемою "Мультимедійні технології як засіб проблемного навчання на уроках історії". Створила персональний сайт: <http://histor11.ucoz.ru>

З 1996 р. опублікувала 22 наукові статті, 9 із яких у фахових виданнях з історії та педагогіки; презентувала історичну регіоналістику на двадцяти регіональних, всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Переможниця Всеукраїнського конкурсу розробників тестових завдань (2009), обласних та номінант Всеукраїнських конкурсів "Учитель року" (2008, 2011) у номінації "Історія".

Різніченко Володимир, учень 10 класу Миргородської гімназії імені Т. Г. Шевченка.

Абсолютний переможець IV етапу Всеукраїнської олімпіади з історії (2009, 2010).

ФІЗИКА

Шушпанова Олександра Леонідівна, учитель фізики вищої категорії Кременчуцького ліцею № 4. Старший учитель.

Переможець II етапу Всеукраїнського конкурсу "Учитель року" в номінації "Фізика" (2009).

Працює у класах фізико-математичного і хіміко-біологічного профілів, має вищу кваліфікаційну категорію. Досліджує проблему "Використання інформаційних технологій у курсі фізики".

Яковлев Владислав, учень 9-В класу Карлівської ЗОШ I – III ступенів № 1 Карлівського району Полтавської області. Нагороджений дипломом 2 ступеня IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики 2010 – 2011 навчального року.

ХІМІЯ

Довгуша Галина Василівна, учитель Котелевської ЗОШ I – III ст. № 4. Лауреат Всеукраїнського конкурсу "Композиція творчого уроку" та переможець Всеукраїнського огляду-конкурсу "Панорама творчих уроків", переможець конкурсу "Виховний захід сезону", оголошеного часописом "Позакласний час" (2010). Переможець II (обласного) і лауреат III (всеукраїнського) етапів конкурсу "Учитель року – 2011".
Методичні доробки неодноразово друкувала на сторінках всеукраїнських педагогічних видань "Хімія" видавництва "Шкільний світ", "Хімія" видавничої групи "Основа", "Все для вчителя".

Резніченко Оксана, учениця Кременчуцького ліцею № 4, – призер Всеукраїнської олімпіади з хімії у 2009 і 2010 роках (дипломи третього ступеня), призер IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії у 2010 році. Активна участь школярки в роботі секції "Хімія" Малої Академії Наук принесла диплом 2-го ступеня в обласному етапі МАН у 2010 р. і абсолютну перемогу в обласному етапі у 2011 р. Призер міських олімпіад з української, англійської мов.

БІОЛОГІЯ

Остапенко Тамара Миколаївна – учитель біології Красногорівської ЗОШ I – III ст. Великобагачанського району. Учитель має систему роботи з обдарованою молоддю. Її учні не раз ставали переможцями II, III та IV етапів Всеукраїнських олімпіад із біології, конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН. У 2011 р. її вихованка Калініченко Каріна стала абсолютною переможницею IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології.

Овсянніков Андрій – випускник Миргородської гімназії імені Т. Г. Шевченка. Призер IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з хімії та біології протягом 2008 – 2010 років. У 2010 р. Андрій став срібним дипломантом Міжнародної олімпіади з біології у Південній Кореї. У цьому ж році він вступив у Харківський Національний медичний університет і продовжує перемагати в студентських олімпіадах і конкурсах.

ГЕОГРАФІЯ. ЕКОНОМІКА

Павленко Сергій Костянтинович – учитель географії та економіки Кременчуцької ЗОШ № 12. Учитель-методист.
Нагороджений Почесною грамотою Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (2011). Переможець обласного та лауреат республіканського етапу Всеукраїнського конкурсу "Учитель року" в номінації "Географія" (2010). Учасник Всеукраїнської VII Асамблеї юних дипломатів "Україна європейська".

Коротич Євгеній, учень 10 класу Лубенської спеціалізованої школи I – III ст. № 6. Неодноразовий призер обласних і Всеукраїнських учнівських олімпіад із географії та економіки, конкурсу-захисту наукових робіт МАН протягом 2008 – 2011 навчальних років: 2008 – 2009 н. р. (8 клас) – I місце в обласній та III у Всеукраїнській олімпіадах з географії; 2009-2010 н. р. (9 клас) – II місце в обласному етапі МАН та II місце в обласній олімпіаді з економіки; 2010 – 2011 н. р. (10 клас) – I місце в обласній олімпіаді з економіки; II місце в обласній олімпіаді з географії; III місце у Всеукраїнській олімпіаді з економіки; III місце у Всеукраїнському конкурсі-захисті МАН (секція "економіка").

МАТЕМАТИКА

Ховрак Світлана Миколаївна, учитель математики Кременчуцького ліцею № 4. Учитель-методист, спеціаліст вищої категорії.

Лауреат Всеукраїнського конкурсу "Учитель року – 2007".

Протягом 5 років підготувала 25 призерів міської олімпіади, 12 призерів обласної олімпіади, 3 переможці математичних змагань імені М. В. Остроградського, 4 призери III етапу Малої академії наук України.

Була запрошена для роботи на семінарі розробників тестових завдань (березень 2011), організатор – Альянс Глобального Розвитку, фінансується USAID.

Ткачук Андрій, учень 10 класу Полтавської гімназії № 17 Полтавської міської ради.

Триразовий переможець III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики та лауреат IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики (2010, 2011).

Андрій учасник заочної фізико-математичної школи при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Переможець Міжнародного конкурсу "Flex" у номінації "Майбутній лідер" серед учнів у віковій категорії 15 – 17 років (2011).

ІНФОРМАТИКА

Лисенко Тетяна Іванівна, викладач Кременчуцького педагогічного училища імені А. С. Макаренка.

Переможець конкурсу "Учитель року – 2002" в номінації "Інформатика", заслужений учитель України (2002); тренер Всеукраїнського рівня за програмою Інтел "Навчання для майбутнього" (2004); учасник Всеукраїнської конференції з питань інформатизації освіти (м. Херсон, 2005), присвяченій 20-річчю впровадження предмета "Інформатика"; призер конкурсу "Вчитель-новатор" (2006), учасник Міжнародного форуму вчителів-новаторів у м. Таллінн (2006); член журі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики (2007).

Нагороджена знаком "Василь Сухомлинський" (2008).

Співавтор підручників "Інформатика. 9 клас" – переможця Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників (2009); "Інформатика. 10 клас" (рівні стандарт та академічний) – призера Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників (2010) та "Інформатика. 11 клас" (рівні стандарт та академічний) – переможця Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників (2011).

Учасник "круглого столу" Академії педагогічних наук України з питань інформатизації освіти, присвяченого 25-річчю впровадження предмета "Інформатика". Нагороджена цінним подарунком Верховної Ради України на честь 25-річчя впровадження предмета "Інформатика".

Овчаренко Дмитро, учень 10 класу Кременчуцького ліцею № 4 Кременчуцької міської ради Полтавської області.

Має високий рівень загальної ерудиції, переможець III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики 2008 – 2009 н.р. (III місце), 2009 – 2010 н.р. (I місце), 2010 – 2011 н.р. (I місце). На IV етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики у 2011 році виборов II місце. Учасник проведення IV (real-time) туру Всеукраїнської інтернет-олімпіади з інформатики NetOI – 2009 та NetOI – 2010.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Цюцюра Вікторія Миколаївна, учитель образотворчого мистецтва і художньої культури Кременчуцької загальноосвітньої школи I – III ступенів № 22.

Двічі переможець міського та лауреат обласного етапів конкурсу "Учитель року" в номінації "Учитель образотворчого мистецтва" (2003, 2007). Працює над проблемою "Ефективні засоби розвитку креативності учнів на уроках образотворчого мистецтва".

Холодна Тетяна Володимирівна, учениця 8-Б класу Полтавської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 19. Переможець міських, обласних конкурсів "Професія моєї мрії", "Податки очима дітей", "Пам'ять жива", "Відродися, писанко, воістину відродися", "ДАІ майбутнього", "Безпека та мир в Україні", "Мое рідне місто"; всеукраїнського конкурсу "Світ, у якому я мрію" (категорія "Графіка"). Про її перемоги писала місцева преса. Мріє стати вчителем образотворчого мистецтва.

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Мізева Наталія Семенівна, учитель музичного мистецтва та художньої культури Полтавського міського багатoproфільного ліцею № 1 імені І. П. Котляревського. Заслужена артистка України.

Керівник хору "Горлиця" ліцею. З 2002 по 2011 рр. хор є володарем головного призу міського фестивалю дитячої творчості "Світ дитячих захоплень" у номінації "Хорові колективи". З 2005 по 2009 рр. колектив посідає перші місця в обласному конкурсі-огляді художньої самодіяльності загальноосвітніх навчальних закладів "Веселка".

Досліджує проблему "Формування вокально-хорових навичок учнів при співі народним та естрадним звуковеденням".

Сулаєв Богдан, учень Полтавського міського багатoproфільного ліцею № 1 імені І. П. Котляревського, соліст хору "Горлиця".

У 2009 році посів I місце у міському фестивалі дитячої творчості "Світ дитячих захоплень".

Володар I премії Всеукраїнського фестивалю "Ракитське сузір'я" в номінації "Авторська пісня" (2010).

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

Путря Ганна Іванівна, учитель фізичної культури Зіньківської спеціалізованої школи I – III ступенів № 1. Учитель-методист, відмінник освіти України.

Нагороджена Премією Верховної ради України, Грамотою Міністерства освіти і науки України, Почесною грамотою обласної ради. Працює над проблемою "Використання нестандартного обладнання на уроках фізичної культури та у позакласній роботі".

Журба Володимир, учень Комсомольської гімназії ім. В. О. Нижниченка.

Має значні успіхи у спорті, неодноразовий переможець та призер обласних та Всеукраїнських спортивних змагань із дзюдо. 2008 – 2009 н.р. посів I місце у Міжнародному турнірі "Золота осінь" з дзюдо. 2009 – 2010 н.р. – II місце на чемпіонаті України з дзюдо.

ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

Омельченко Лариса Іванівна, учитель художньої культури Кременчуцького ліцею № 11. Учитель вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист. Відмінник освіти України.

Досліджує проблему "Розвиток ділової активності на уроках як засіб формування успішної конкурентоспроможної особистості". Упроваджує курс "Художня культура" (до введення в інваріантну складову – за рахунок варіативної складової).

Найважливіші друковані праці: "Педагогічна підтримка інтелектуального й емоційного розвитку учнів на уроках художньої культури" (Імідж сучасного педагога, 2010. – № 8), "Шкільний театр. Вертеп. Театр на Запорізькій Січі" (Художня культура, 10 клас: Тематичні розробки уроків. Рівень стандарту / Академічний рівень / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака – Х.: Вид-во "Ранок", 2010).

РОСІЙСЬКА МОВА

Бойченко Людмила Анатоліївна, учитель російської мови та світової літератури загальноосвітньої школи № 13 м. Полтави. Учитель-методист, має вищу кваліфікаційну категорію.

Член обласної дослідницької групи з проблеми "Формування комунікативної та соціокультурної компетенцій учнів на уроках російської мови".

Активний учасник Всеукраїнського "круглого столу" "Шляхи удосконалення навчальних програм із російської мови для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською та російською мовами", співавтор збірника текстів для 7 – 9 кл. "Гоголь и Полтавщина". Її учні є призерами міської, обласної та Всеукраїнської учнівських олімпіад із російської мови та літератури.

Панкєсва Катерина Юрїївна, учениця 10 класу ЗОШ № 13 м. Полтави. Нагороджена дипломом III ступеня IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з російської мови та літератури.

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ

Бірук Володимир Пилипович, учитель трудового навчання та креслення Красногорівської загальноосвітньої школи I – III ст. Великобагачанського району. Має вищу кваліфікаційну категорію, учитель-методист. Відмінник освіти України.

Нагороджений грамотами відділу освіти Великобагачанської райдержадміністрації, Полтавської (2007 – 2011) і Запорізької (2008 – 2011) облдержадміністрацій, Дипломом II ступеня обласного конкурсу на кращу навчальну програму для гуртків (2007), нагрудним знаком "Василь Сухомлинський" (2011).

Забезпечує якість своєї професійної діяльності, про що свідчать результати участі його вихованців у предметних олімпіадах та конкурсах МАН. Має друковані праці, а методичні матеріали "Техніка безпеки в шкільних майстернях" та "Навчання школярів роботі на токарно-гвинторізнному верстаті" затверджені вченою радою ПОППЮ і видані як посібники.

Досліджує проблеми: "Розширення політехнічного світогляду учнів та розвиток їхніх творчих здібностей на основі взаємозв'язку трудового навчання з основами наук", "Створення безпечних умов праці в шкільній майстерні", "Формування в учнів стійких практичних навичок із основних технологій обробки матеріалів".

Остапенко Станіслав, учень 10 класу Красногорівської ЗОШ I – III ступенів Великобагачанського району.

Має значні успіхи у вивченні трудового навчання (технічні види праці), креслення, географії та екології. Призер обласних і Всеукраїнських учнівських предметних олімпіад та конкурсів-захистів наукових робіт МАН (2009 – 2010 н. р. – IV (Всеукраїнський) тур олімпіади з трудового навчання – диплом III ступеня; 2010 – 2011 н. р. – IV (Всеукраїнський) тур олімпіади з екології – диплом III ступеня). Захоплення: спортивне орієнтування, футбол, нумізматику, різьба по дереву, робота з металом.

VI. ДОСЯГНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Центр естетичного виховання Миргородської міської ради Полтавської області

Приміщення Миргородського Центру естетичного виховання – одна із найстаріших архітектурних споруд міста Миргорода. Побудований у 1907 р. як Дворянське зібрання, цей заклад завжди був осередком духовності Миргородщини. Ці традиції продовжуються і зараз. Мета діяльності закладу: через творчу співпрацю педагогів, вихованців та батьків, високий рівень духовної культури спілкування – до пізнання гармонії навколишнього світу.

У закладі працюють 2 відділи: художньо-естетичний та декоративно-ужитковий. У 21 гуртку ЦЕВ навчається 960 вихованців від 4 до 30 років. Серед них – студенти та працюючі випускники. Педагогічний колектив включає 26 педагогів.

У декоративно-ужитковому відділі працюють гуртки: "Чарівний бісер", "Художня кулінарія", "Майстриня", "Орігамі", "Українська вишивка", "Декоративно-прикладне мистецтво", "М'яка іграшка". У художньо-естетичному відділі діють хореографічні колективи: ансамбль сучасного танцю "Екзотика", який має звання народного; ансамбль народного танцю "Проме-

над", який має звання зразкового; ансамбль народного танцю "Веснянка"; ансамбль спортивного танцю "Престиж"; циркова студія "Мрія"; вокально-інструментальний ансамбль "Світ"; студія естрадного вокалу "Соняшник", який має звання зразкового; ляльковий театр "Петрушка"; театр мініатюр "Перлинка"; літературні гуртки "Живе слово" і "Ганнуся".

Вихованці ЦЕВ є активними громадянами і патріотами рідного міста. Всі культурні заходи у Миргороді проводяться за участю вихованців Центру. Гідно представляє заклад місто Миргород на фестивалях і конкурсах різного рівня, виборюючи Гран-прі та призові місця на Міжнародних та Всеукраїнських фестивалях у Болгарії, Угорщині, містах Києві, Бузьку, Ужгороді, Миколаєві, Каховці, Харкові, Львові.

Центр естетичного виховання тісно співпрацює із освітніми та культурними закладами міста, громадськими організаціями, міською владою. Організація навчально-виховного процесу у закладі реалізується завдяки запровадженню програм "Ми – миргородці", "Обдаровані діти", "Підприємці міста – дітям"; проектів: "Посвіт пам'яті людської", "За здоровий спосіб життя"; благодійних акцій "Відродимо собори наших душ", "Від серця до серця".

Заклад має свої традиції: "Парад-переключка" (початок навчального року), "Дебют-Прем'єра" (вітання з першим виходом на сцену), "Овація" (рейтинг популярності), цикл новорічних свят, віншувань та ранків для мешканців міста, "Віват, випускники!" (вечір-зустріч із випускниками різних поколінь), "Малиновий дзвоник" (випускний вечір, вручення свідоцтв про закінчення навчального закладу), "Здрас-туй, літо!" (спортивно-туристичне родинне свято, присвячене закінченню навчального року).

ЦЕВ став базою науково-методичної роботи позашкільних закладів міста та області. Тут проводяться обласні семінари та методичні об'єднання, Всеукраїнські конференції, педагогічні читання.

Осередком навчально-виховної та методичної роботи, самоосвіти педагогів ЦЕВ є медичний кабінет, де представлені портфоліо керівників гуртків, навчально-методичні матеріали, творчі звіти закладу, фахова методична література, яка допомагає професійно зростати кожному педагогу закладу. Кредо педагогів Миргородського Центру естетичного виховання – "Знаємо – вміємо – навчимо".

Н. І. Ночна,

директор Миргородського Центру естетичного виховання

Інноваційні технології у загальноосвітніх навчальних закладах Диканського району

З ясельного віку в дошкільних навчальних закладах району впроваджуються здоров'язбережувальні технології. Фізкультурно-оздоровчий напрям роботи є провідним для колективів ДНЗ району. В закладах забезпечуються умови для максимальної рухової активності дітей. У ДНЗ № 1 "Ромашка" Диканської селищної ради добре оснащений спортивний зал, фізкультурні куточки в групах дають можливість проводити фізкультурні заняття, розваги протягом дня. Досвідчені вихователі Ж. І. Шаманова, К. В. Сігель, В. Г. Огнева, З. Г. Кушніренко та молодий спеціаліст О. В. Жданова навчають дітей основних рухів, формують у них потребу в щоденному виконанні ранкової гімнастики, заняттях спортом. Старша медична сестра О. В. Мотренко контролює проведення фізкультурно-оздоровчих заходів із дошкільнятами, стан їхнього здоров'я, організовує повноцінне калорійне, збалансоване харчування. ДНЗ № 1 "Ромашка" є базовим у проведенні семінарів-практикумів, навчань для завідуючих та вихователів ДНЗ району.

У Диканській гімназії імені М. В. Гоголя вчителі початкової ланки С. А. Кабцан, Т. Г. Деменська запроваджують інноваційну технологію І. С. Матюгіна "Використання ейдетики на уроках української мови з метою розвитку творчої особистості". Їхній досвід узагальнений у збірнику методичних матеріалів "Нові освітні технології: ейдетика". Учитель цієї гімназії Т. Г. Пугач упроваджує інновації О. Я. Савченко, Ш. О. Амонашвілі "Створення ситуації успіху. Метод проектів як засіб пізнавальної діяльності молодших школярів", створила однойменну методичну розробку матеріалів.

Заступник із навчально-виховної роботи Великобудищанської загальноосвітньої школи I–III ступенів Я. М. Городницька працює над темою "Впровадження іннова-

ційних та управлінських технологій у навчально-виховному процесі", яку систематично висвітлює у фаховій пресі (статті у газеті "Директор школи" "Аспекти методичної роботи школи" (2010, № 3), "Творча лабораторія школи" (2011, № 16).

Інноваційною технологією Інтел "Навчання для майбутнього" охоплено 82 % учителів базових дисциплін ЗНЗ району. Із метою підвищення ефективності навчально-виховного процесу та розвитку здібностей учнів учителями Диканської гімназії імені М. В. Гоголя О. В. Слинько та Великобудищанської загальноосвітньої школи I – III ступенів Я. М. Городницькою розроблено збірники методичних матеріалів "Ефективність упровадження інноваційних технологій у навчально-виховному процесі" та "Розвиток креативних здібностей засобами інформаційно-комунікаційних технологій". Тренінгову систему навчання при вивченні біології за означеною технологією запровадила вчитель хімії та біології Великобудищанської загальноосвітньої школи I – III ступенів Т. Г. Біляєва.

Учитель української мови Диканської гімназії імені М. В. Гоголя В. І. Климисенко запроваджує "Методику укрупненого структурування на уроках рідної мови" (за Г. П. Ямбих). Методику І. В. Шаволіна "Застосування інтерактивних методів до лекційно-практичної системи викладання математики" використовує вчитель математики Диканської гімназії імені М. В. Гоголя А. М. Дмитренко. Її досвід описано в статтях газети "Математика": "Задачі на побудову з використанням оригінального та власного програмного забезпечення" та "Важливі твердження, що застосовуються в задачах на побудову".

Учитель іноземної мови С. В. Рудь та вчителі початкових класів Н. В. Леськів, В. В. Плясунова Стасівської гімназії ім. М. Башкирцевої впроваджують інноваційні технології "Проблемне навчання, комунікативне навчання іноземної культури" (за Є. І. Пасовим) та "Особистісно орієнтоване навчання" (за О. Я. Савченко "Діяти до кожного учня").

Учителі Диканської гімназії імені М. В. Гоголя С. І. Крупицький та О. В. Дмитренко на уроках трудового навчання, у позакласній роботі систематично використовують метод проектів. Школярі створюють власне портфоліо виробів, презентують свої напрацювання на шкільних, районних та обласних виставках, займають призові місця на обласних етапах Всеукраїнських олімпіад із трудового навчання, турнірах із креслення.

Районним методичним кабінетом організована робота творчої групи вчителів початкових класів району з упровадження у навчальний процес елементів ейдетики, на методоб'єднаннях та семінарах розглядаються питання застосування інноваційних технологій у навчальному процесі, спеціальна дослідницька група вчителів хімії загальноосвітніх навчальних закладів району працює над запровадженням інноваційних комп'ютерних технологій на уроках хімії та створенням обласного хімічного порталу.

*П. М. Черкащенко,
начальник відділу освіти Диканської райдержадміністрації*

Бібліографічний опис цієї статті:

Нові горизонти освіти України в Полтавській області : експрес-дайджест / В. В. Зелюк, С. Ф. Клепко, Г. О. Сиротенко, О. В. Стоцька та ін. – Постметодика. – 2011. – № 4. – С. 31–58.

**ОСВІТА ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ПІДСУМКАМИ 2010 РОКУ:
КОРОТКА СТАТИСТИКА**

	У Полтавській області	У сільській місцевості	У містах області	В Україні
Кількість дошкільних навчальних закладів	551	365	186	15 500
– у них вихованців	39 590	9 116	30 474	1 213 890
Кількість денних загальноосвітніх навчальних закладів	753	577	176	19 679
– у них учнів	130 204	47 095	83 109	4 329 300
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня	47	44	3	1 667
– у них учнів	777	440	337	51 753
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів I – II ступенів	240	227	13	4 870
– у них учнів	10 879	9 55	1327	360 611
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів I – III ступенів	378	267	111	10 057
– у них учнів	87 197	31 672	55525	3 013 301
Кількість гімназій	30	5	25	588
– у них учнів	19 033	1 654	17 379	294 977
Кількість ліцеїв	9	2	7	386
– у них учнів	4 736	410	4 326	151 484
Кількість приватних загальноосвітніх навчальних закладів	6	–	6	208
– у них учнів	315	–	315	19 200
Кількість навчально-виховних комплексів	49	32	17	2 236
– у них учнів	7 582	3 367	4 215	440 332
Кількість загальноосвітніх інтернатних закладів	11	3	9	389
– у них учнів	2 948	619	2329	65 469
Кількість професійно-технічних навчальних закладів	43	15	28	991
– у них вихованців	14 000	4 238	9762	398 900
Кількість учнів, які навчаються індивідуально	2 242	2 001	241	46 900
Кількість учнів, нагороджених золотою медаллю	781	205	576	10 855
срібною медаллю	176	47	129	5 672
Навчання українською мовою (к-ть закладів)	753	577	176	16 677
Охоплено учнів групами продовженого дня	22 191	8 778	13 413	156 900
Усього комп'ютерів	9 750	4 978	4 772	247 600
Показник навантаження (к-ть уч.) на 1 ПК	15	12	25	29
Навчальних комп'ютерних комплексів	722	431	291	9 317
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, під'єднаних до Інтернету	421	257	164	10 481
Усього вчителів	14 533	7 838	6 695	522 000
Середня наповнюваність класів учнями (1 – 11 кл.)	16,8	11,1	23,7	18,5

Підготував Г. О. Сиротенко